

DOSSIER

La llarga lluita dels aiguamolls assoleix una victòria decisiva l'octubre de 1983, quan el Parlament de Catalunya aprova per unanimitat la llei que declara els aiguamolls de l'Alt Empordà "paratges naturals d'interès nacional i reserves integrals zoològiques i botàniques". L'objectiu de la llei, segons el seu preàmbul, és el de "conservar i protegir els últims aiguamolls empordanesos, sense els quals la comarca perdria identitat i perdria bellesa". Malauradament, els aiguamolls del Baix Empordà resten encara fora de l'àmbit d'aquesta llei protectora fet que és durament lamentat pels especialistes de la comarca que havien participat en la redacció del projecte de llei. Les pàgines següents contenen el text oficial i íntegre de la norma.

La llei de protecció dels aiguamolls empordanesos

JORDI SARGATAL

Balques, aigua i vida als estanys empordanesos

Revista de Girona

MIQUEL RUIZ

La protecció legal dels aiguamolls ja consta oficialment a l'entrada de la zona.

PARLAMENT DE CATALUNYA

CORRECCIÓ D'ERRADA a l'Anunci pel qual es publica la llista provisional d'admesos i exclosos en la convocatòria de proves per proveir cinc places de lletrat/ada del Parlament (Diari Oficial de la Generalitat núm. 378, p. 2769, de 9-XI-1983).

Observada una errada en la llista d'admesos a l'esmentada convocatòria, se'n detalla l'oportuna rectificació:

On diu: "Folch i Bonafont, Immaculada, D.N.I.: 46.111.605", ha de dir: "Folch i Bonafont, Immaculada, D.N.I.: 46.111.621".

PRESIDÈNCIA DE LA GENERALITAT

LLEI 21/1983,

de 28 d'octubre, de declaració de paratges naturals d'interès nacional i de reserves integrals zoològiques i botàniques dels aiguamolls de l'Empordà

EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'Autonomia, promulgo la següent

LLEI

A les planes de la badia de Roses, a la comarca de l'Alt Empordà, s'hi troben unes zones humides que tenen un doble interès, científic i conformador dels ecosistemes del sector: són les zones conegudes popularment com a

aiguamoixos o aiguamolls de l'Empordà, ocupades per les aigües estancades. Els actuals estanys, llacunes, basses, maresmes i closes són restes d'un antic sistema marjalenc molt extens que, al llarg del temps, ha vist com se li reduïen considerablement les dimensions inicials, per transformacions agrícoles i ramaderes de primer i per la urbanització indiscriminada del litoral darrerament.

Malgrat les transformacions sofertes per la zona, els aiguamolls que encara hi resten mantenen un gran interès i són classificats, pel que fa a importància, com els segons del Principat de Catalunya i uns dels quinze primers de la península Ibèrica. Tenen també tota una significació d'àmbit internacional com a recer insubstituïble durant les migracions de gran quantitat d'ocells aquàtics, que hi troben un dels pocs llocs on alimentar-se i reposar en el curs del seu llarg viatge.

L'objectiu, doncs, d'aquesta Llei és de conservar i protegir els últims aiguamolls empordanesos — sense els quals la comarca perdria identitat i perdria bellesa — per a destinar-los a finalitats educatives, científiques, recreatives, culturals, turístiques i socio-econòmiques, segons els casos. S'hi podran, però, mantenir les activitats actuals del sector primari, bé que controlant-ne aquells aspectes que poden deteriorar el medi. En aquest sentit, la Llei, en protegir l'entorn dels estanys, protegeix els interessos de la pagesia de l'Empordà.

Atès que l'Estatut de Catalunya atorga competència exclusiva a la Generalitat de Catalunya per a regular espais naturals protegibles, davant la urgència creada pels projectes existents d'urbanitzar diversos sectors dels aiguamolls empordanesos que significarien la degradació irreversible d'aquests espais marjalencs de més interès, en aplicació de les lleis vigents en aquesta matèria, els aiguamolls de l'Empordà, degudament grafiats i delimitats, es declaren

paratges naturals d'interès nacional i dins aquestes àrees unes zones més restringides es declaren reserva integral.

PART DISPOSITIVA

Article 1

Finalitat

Per tal de protegir la zona marjalenca de l'Empordà:

1. Es declaren reserves integrals d'interès zoològic i botànic les àrees que s'indiquen en l'article següent, amb la finalitat d'evitar-hi qualsevulla acció que pugui comportar la destrucció, el deteriorament, la transformació o la desfiguració de la seva fauna o de la seva flora i dels sistemes que els són necessaris per a desenvolupar-se, d'acord amb el que estableix l'article 2 de la Llei 15/1975, del 2 de maig, d'Espais Naturals Protegits.

2. S'estableixen també unes zones de protecció connexes a les àrees a què es refereix el punt anterior, amb la finalitat d'evitar-hi qualsevulla acció que les pugui deteriorar o que pugui deteriorar els sistemes que els són necessaris per a desenvolupar-se, les quals es declaren paratges naturals d'interès nacional, d'acord amb el que disposa la dita Llei.

Article 2

Ambit territorial i zones de protecció

1. Les reserves integrals a què es refereix l'article anterior són les següents:

Reserva Integral 1. Comprèn els estanys i les closes del Tec, els estanys de Castelló d'Empúries (Aiguacleara i els arrossars actuals) i els estanys de Palau-saverdera i de Vilaüit.

Reserva Integral II. Comprèn les llacunes i els marjals ("sals:res") que es troben entre la Massona i la Rogera, ambdues incloses.

Reserva Integral III. Comprèn l'illa situada aigües amunt del Fluvià, a uns 2.000 m de la desembocadura d'aquest.

2. Les zones de protecció que es declaren paratges naturals d'interès nacional són les següents:

Polígon I. Ocupa part dels termes municipals de Castelló d'Empúries, Roses, Palau-saverdera, Pau, Pedret i Marçà i Peralada.

Comprèn la zona de la Rovina, les closos del Tec, els estanys de Castelló d'Empúries i de Palau-saverdera i les zones d'influència, l'estany de Vilaüt, les closos d'en Mornau i de Montmajor, l'estany de Sant Joan i la Coromina d'en Pastell.

Polígon II. Ocupa part dels termes municipals de Castelló d'Empúries, Sant Pere Pescador, l'Armentera i l'Escala.

Comprèn les llacunes que es troben entre les desembocadures de la Muga i el Fluvià, les closos de la Gallinera, les Pastelles i les Paques i els estanys adjacents al rec Sirvent, des del Fluvià dins el terme de Sant Pere Pescador, els estanys i la platja fins a Sant Martí d'Empúries, incloent-hi la zona de Cinclaus.

3. El detall dels límits de les diverses zones a què es refereix aquest article és exposat en l'annex d'aquesta Llei.

La concreció topogràfica ha de ser aprovada pel Consell Executiu, a proposta del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, vista prèviament la formulació de l'informe corresponent de la comissió científica creada per aquesta mateixa Llei.

Article 3

Règim del sòl

1. Els terrenys que són protegits per aquesta Llei es classifiquen a tots els efectes com a sòl no urbanitzable sotmès a protecció especial.

2. Abans de ser aprovats definitivament, els plans generals d'ordenació, les normes subsidiàries de planejament i els projectes de delimitació del sòl urbà dels municipis afectats per les prescripcions d'aquesta Llei han de ser objecte de l'informe de la Comissió Interdepartamental del Medi Ambient (CIMA) relatiu a les circumstàncies que motiven la declaració dels diversos espais protegits.

3. El Departament de Política Territorial i Obres Públiques ha de promoure plans especials de protecció, d'acord amb el que disposa respecte d'això el text refós de la Llei 19/1975, del 2 de maig, quan caldran per assolir les finalitats perseguides per aquesta Llei.

4. Les utilitzacions agrícoles i ramaderes fetes a les zones de reserva integral, atès el caràcter de sòl no urbanitzable d'especial protecció d'aquestes, s'han de supeditar, en tots els casos, a les necessitats de la seva conservació estricta i als fins científics, culturals i d'investigació que en motiven la qualificació. La Generalitat de Catalunya, vist prèviament l'informe de la comissió

científica, pot regular o suspendre definitivament qualsevol aprofitament o activitat de tota mena que sigui contrari a la conservació estricta de les reserves integrals.

5.a) Dins les reserves integrals, s'hi ha d'evitar qualsevol acte que en pertorbi la gea, la flora i la fauna. Hi són permeses, vist prèviament l'informe favorable de la comissió científica i d'acord amb els plans i els programes de gestió que corresponguin, les accions encaminades a conservar-hi i a millorar-hi els sistemes naturals, així com la continuació d'aquelles activitats que actualment s'hi desenvolupen en harmonia amb els sistemes naturals. Es prohibeix també de fer-hi construccions d'ocupació permanent, llevat de les que calguin per a desenvolupar les activitats de protecció i millorament dels sistemes naturals.

b) A la resta de les àrees declarades de protecció, solament s'hi poden fer les activitats tradicionals i les construccions que hi són vinculades o d'interès públic. Es prohibeix expressament de reblir-ne els estanys i les llacunes.

c) Es prohibeix la caça dins les zones de reserva integral, llevat que l'òrgan rector creat per aquesta Llei estimi oportú d'autoritzar-la expressament per a espècies que hi són excedentàries, alienes o, fins i tot, perjudicials.

d) Per a la resta de les àrees declarades de protecció, el Consell Executiu, a iniciativa de l'òrgan rector i vist prèviament l'informe de la comissió científica, pot establir, d'acord amb la legislació específica, regulacions especials de les activitats cinegètiques.

6. L'explotació de les aigües dolces de la zona o de les que tenen incidència en aquesta i en les activitats que es desenvolupen en el marc territorial dels sectors protegits són objecte del control i de l'informe preceptiu dels òrgans rectors i de la comissió científica establerta per l'article 6 d'aquesta Llei.

Article 4

Tempteig i retracte

La Generalitat de Catalunya pot exercir drets de tempteig i de retracte en totes les transmissions oneroses de béns i de drets inter vivos de terrenys situats dins de la reserva integral, en la forma que hom ha de determinar per reglament. El dret de retracte només es pot exercir dins els sis mesos posteriors a la notificació de la transmissió a la Generalitat de Catalunya.

Article 5

Usos indemnitzables

Les limitacions a la propietat que s'estableixin en relació amb els usos permesos en el sòl no urbanitzable són objecte d'indemnització d'acord amb la legislació urbanística i amb la Llei Reguladora de l'Expropiació Forçosa.

Article 6

Òrgan rector

1. Es crea la Junta de Protecció dels Aiguamolls de l'Empordà, que és l'òrgan de gestió de les reserves integrals i

dels paratges naturals establerts per aquesta Llei. Té la seu a Castelló d'Empúries.

La Junta es compon d'un representant de cadascuna de les Conselleries següents: Governació; Cultura; Política Territorial i Obres Públiques; Agricultura, Ramaderia i Pesca, i Comerç i Turisme; d'un representant de la Comissió Interdepartamental del Medi Ambient (CIMA); de tres representants dels ajuntaments de la zona; de dos membres de grups de protecció de la natura proposats per les entitats d'aquesta mena que siguin vinculades a la zona, i de quatre tècnics nomenats pel Consell Executiu, a proposta de l'Institut d'Estudis Catalans, d'entre persones estretament vinculades a la comarca i que s'han destacat en la defensa i l'estudi de la zona.

2. Són funcions de la Junta de Protecció dels Aiguamolls de l'Empordà, en el marc de les competències de gestió que li reconeix el paràgraf anterior:

- L'organització i la promoció dels equipaments i dels serveis necessaris per a l'acompliment de les finalitats científiques, culturals i educatives.
- La sensibilització de l'opinió pública envers els valors naturals i culturals de les zones protegides.
- L'organització de la utilització social de l'espai amb finalitats de divulgació.

Article 7

Comissió científica

1. A proposta de l'Institut d'Estudis Catalans, el Consell Executiu ha de nomenar una comissió científica formada per persones de relleu i de competència reconeguts en les disciplines relatives al caràcter i a la finalitat de l'espai protegit creat.

2. Aquesta comissió té les funcions següents:

- Assessorar la Junta en les matèries que són de la competència d'aquesta.
- Ser escoltada necessàriament pel Consell Executiu abans que aquest no dicti els reglaments i aprovi la concreció dels límits establerts en l'article 2 de la Llei present.

Article 8

Mitjans econòmics

A fi d'atendre a les despeses generals de funcionament necessàries per a garantir la protecció dels aiguamolls de l'Empordà, així com per a desenvolupar altres activitats o actuacions semblants adients, la Generalitat de Catalunya ha d'habilitar els crèdits oportuns, sens perjudici de la col·laboració d'altres entitats públiques o privades que tinguin interès a coadjuvar en la millor gestió de la zona protegida.

Article 9

Infraccions i sancions

La infracció o l'incompliment del règim de protecció establert per als paratges naturals i per a les reserves integrals i la inobservança de la normativa vigent seran sancionats d'acord amb les disposicions específiques que, segons el caràcter de la infracció, cal aplicar-hi.

Article 10

Acció pública

D'acord amb la legislació vigent, és pública qualsevol acció encaminada a exigir davant els òrgans administratius i de justícia l'observança estricta del règim de protecció per als aiguamolls de l'Empordà, que es qualifiquen d'espais protegits, o la de les normes urbanístiques que amb aquesta finalitat es dictin.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Mentre el Parlament de Catalunya, exercint la competència exclusiva que li atorga l'Estatut, no haurà dictat una llei de protecció de la natura, caldrà aplicar la Llei d'Espais Naturals Protegits, del 2 de maig de 1975, i el Reglament d'aquesta, del 4 de març de 1977, en la mesura que no contradiguin el que disposa aquesta Llei i el que ordenaran les disposicions reglamentàries que es dictaran per a aplicar-la.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

La reglamentació de l'ús de pesticides i d'insecticides es farà d'acord amb la normativa vigent mentre el Parlament, en ús de les seves atribucions, no haurà legislat sobre aquesta matèria.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

S'autoritza el Consell Executiu perquè dicti les disposicions necessàries per a desenvolupar i aplicar aquesta Llei.

Segona

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Tercera

Es deroguen totes les disposicions que s'oposen al que estableix aquesta Llei.

ANNEX

Reserves integrals

Reserva Integral I

Sector a). Comprèn la petita àrea del terme de Castelló d'Empúries coneguda com l'estany del Tec i compresa entre la carretera de Roses a Olot, el camí que, poc abans del km 40, es dirigeix al S, deixant el mas de Rajoleria a l'E, el camí que delimita la parcel·lació provinent de la desamortització dels béns de la Marquesa de Medina Sidonia i el camí que, en direcció SN, empalma amb la carretera en el punt corresponent al km 39, hm 6.

Sector b). Queda delimitat pel tram de la carretera de Roses a Olot, que corre des del punt on es tanca la Reserva Integral I fins a la cruïlla amb la carretera vella de Palau-saverdera, on segueix aquesta, tot excloent ambdues carreteres, fins a la confluència de l'antic camí que, amb direcció NO, hi empalma en el km 3, hm 7,5. Segueix l'esmentat camí, que delimita la zona d'es-

tany drenats pel rec Madral, tot seguint l'estany de Vilaüti i prenent després el curs del rec Tort fins a la confluència d'aquest amb el Madral. Seguint aquest últim rec, en direcció O, segueix el camí que ve de la Torre d'en Mornau i condueix al Mas Bordes, cap al S. Corrent-hi, avança 620 m i, a partir d'aquí, segueix un camí que, apropant-se 380 m cap al rec Madral, corre en direcció S fins a la carretera, i així es tanca la reserva integral.

Reserva Integral II

És situada en el terme de Castelló d'Empúries. Queda delimitada per la línia que corre 500 m pel mig del curs de la Muga des de la desembocadura d'aquesta. D'aquest punt avança en direcció S a 50 m de la bassa situada al costat del Mas Turies, la qual segueix, aquesta mateixa distància de la seva vora, fins a la intersecció amb la via recentment oberta que segueix i que intercepta el camí que mena al Mas Comes, i a la propera cruïlla segueix el camí que mena al Mas Brossa, que deixa a l'E per seguir el camí que porta al mas el Cortalet, el qual sobrepassa deixant-lo al S, per seguir el camí que va fins a la carretera de Sant Pere a Castelló d'Empúries. D'aquest punt emprèn la direcció SE, seguint el rec del Moli, fins al barracot del Cortalet, per seguir després el caminet que va fins al camí del Matar, que segueix, excloent-lo, fins a la costa, la qual ressegueix fins al punt inicial i així es tanca la reserva integral.

Reserva Integral III

L'illa del Fluvià, situada aigües amunt, a uns 2.000 m de la desembocadura d'aquest.

PARAIGES NATURALS D'INTERÈS NACIONAL

Polígon I

Ocupa part dels termes municipals de Castelló d'Empúries, Roses, Palau-saverdera, Pau, Pedret i Marzá i Peralada.

Delimitació: Comprèn la zona de costa mediterrània situada entre la desembocadura del rec dels Salins i la del Grau de la Muga, segueix la divisòria dels termes municipals de Castelló d'Empúries i de Roses, la qual parteix longitudinalment el dit Grau fins a la carretera de Roses a Olot, que talla perpendicularment després de creuar la delimitació del terme de Palau-saverdera amb Roses. Segueix la carretera de Roses, excloent-la, fins al camí que, empalmant entre els km 41 i 42, es dirigeix al Mas de la Garriga. Arribant a la cruïlla d'aquest camí amb el que ve de Roses, segueix la prolongació de l'últim en direcció NO fins a la primera cruïlla, just a sobre de la bassa formada per l'extracció d'àrids, i d'aquí pren el camí que segueix la direcció N fins a l'encreuament amb el que mena als masos de Vilaüti, que segueix fins a trobar el rec Tort, tot deixant els masos al S. Segueix el rec Tort en aquest tram paral·lel al camí rural Castelló d'Empúries-Pau fins al petit pont per on passa el camí Castelló d'Empúries-Pau, camí que segueix per, després de deixar el Mas Penardell al N, prendre la via que empalma amb la carretera de Pau a Pedret, deixant Can Pere Pau al SO quan creua la delimitació del terme municipal de Pedret i Marzá. Situats a la

carretera de Pau a Pedret, la segueix fins a Pedret i d'aquí segueix el camí cap al S que, passant per Estanyol, les ruïnes de l'ermita de Sant Joan Sescloses i el Mas Xirivilla, mena a Castelló d'Empúries, tot creuant el terme de Pedret i Marzá i passant pel de Peralada. En l'encreuament del camí amb el rec del Moli, prop de la delimitació dels termes de Castelló d'Empúries i de Peralada, segueix el rec durant 500 metres. A partir d'aquest punt segueix en línia recta fins a l'aiguabarreig d'aquest rec amb la Mugueta, la qual remunta, incloent-la dins l'espai protegit, fins a la confluència amb el rec dels Salins i segueix el curs d'aquest fins que desemboca al mar, i així es tanca el polígon.

Polígon II

Ocupa part dels termes municipals de Castelló d'Empúries, Sant Pere Pescador, l'Armentera i l'Escala.

Delimitació: Segueix el curs de la Muga, que inclou des de la desembocadura fins al camí que condueix a Can Peret de la Gallinera. Havent ultrapassat aquest, segueix el camí que mena fins al Mas d'en Sabater, travessant la carretera de Sant Pere Pescador a tocar de Can Reixac i deixant a l'esquerra el Mas d'en Vera. En aquest punt segueix el camí que duu la direcció NO uns 700 m, fins a trobar la divisòria entre els termes de Fortià i de Castelló d'Empúries. A partir d'aquest punt segueix, en direcció S, la divisòria entre els termes de Castelló i de Fortià fins a arribar al límit amb el terme de Riumors. A partir del punt on es troben les divisòries dels tres termes segueix la línia de separació entre els de Castelló d'Empúries i de Riumors fins a arribar al punt comú amb el límit de Sant Pere Pescador. Des d'aquest punt segueix, durant aproximadament 300 m, la línia divisòria entre els municipis de Vilamacolum i Sant Pere Pescador, en direcció S, fins que després d'est recorregut continua per uns camins que, avançant en sentit paral·lel al rec Sirvent, tallen la carretera de Sant Pere Pescador a Castelló cap al km 11. Avança així fins a la desembocadura del Fluvià seguint el camí que limita amb la urbanització Fluvià Marina; excloent-lo, remunta el curs d'aquest riu a través del camí del Mig fins al pont de Sant Pere Pescador, creuant el qual corre per la vora del riu i del canal de Sant Pere per enllaçar amb el camí que corre paral·lel a la carretera de Sant Miquel de Fluvià fins a creuar el riu, on acaba el terme de l'Armentera. D'aquí segueix el curs del Fluvià delimitant una faixa de 100 m, a partir de l'eix del riu, en direcció a l'E, fins a creuar la carretera de l'Armentera a Sant Pere Pescador, des d'on segueix el camí que creua el rec del Moli, passant a la vora del Mas Massoni. A la cruïlla amb el camí d'Empúries segueix aquest camí en direcció al Fluvià fins al Mas Martinet i d'aquest va al Mas Nera seguint els recs al N d'aquest i avançant al S a través del segon rec paral·lel a la platja i els camins que hi empalmen en aquesta direcció (250 m de la costa). En creuar el camí que mena al Cortal de la Vila forma un eixamplament, seguint els recs i els camins que voregen la bassa situada prop del Mas de la Devesa, que es torna a estrènyer tot seguint en direcció E el rec que alimenta l'esmentada bassa. Segueix, en direcció